

Chojnice, 2 lipca 2024 r.

PRiWZ.0003.4.2024

Pan
Kamil Kaczmarek
Radny Rady Miejskiej w Chojnicach

Dotyczy: Interpelacji z dnia 18.06.2024 r, przekazanej do Burmistrza Miasta Chojnice pismem z dnia 19.06.2024 r. znak: BR.0003.34.2024

Poniżej udzielam odpowiedzi na zadane przez Pana zapytania zgodnie z ich numeracją od pkt. 1 do pkt. 10:

1. **Analiza ryzyka:** Jakie szczegółowe analizy ryzyka były przeprowadzone przed podjęciem decyzji o rezygnacji z odwiertów geotermalnych i jakie były ich wyniki? Proszę o przedstawienie pełnego raportu z analizy ryzyka.

Dla potrzeb wniosku aplikacyjnego sporządzony został Projekt robót geologicznych na wykonanie otworu poszukiwawczo-rozpoznawczego wód termalnych Chojnice GT-1 w miejscowości Chojnice, autorstwa Multiconsult Polska Sp. z o.o., ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa. Projekt ten w swojej treści identyfikuje m.in. różnego rodzaju ryzyka związane z planowanym odwiertem geotermalnym.

Jeśli chodzi o analizę parametrów technicznych odwiertu, Projekt w pkt. 8.9. określił przewidywaną wydajność dopływu, jakość wody odpompowywanej z otworu wiertniczego oraz sposób jej odprowadzania. W analizie tej oparto się jedynie na danych uzyskanych z publikacji prof. Góreckiego W. (red.): Atlas zasobów geotermalnych formacji mezozoicznej na Niżu Polskim. AGH, Kraków 2006. Takie opracowanie posiada Pan dr Artur Niewiarowski, który wskazał, że parametry wodonośne utworów jury dolnej w rejonie Chojnic są rozpoznane w mniejszym stopniu niż wskazuje opracowanie.

W Projekcie robót geologicznych oparto się na sondażowych wynikach z pobliskich otworów wiertniczych. Analiza rozkładu map ciepła prof. Góreckiego wskazuje na zanikającą amplitudę przewidywanej wydajności. Projekt prób mówi o wydajności projektowanego otworu Chojnice GT-1 na około 100-120 m³/h przy 1700 m głębokości i temperaturze około 60°C. Planowana odległość od znanego otworu do zaplanowanego wynosi około 20 km gdzie wg badań prof. Góreckiego obserwuje się spadek temperatury. Aby uzyskać temperaturę 60°C najprawdopodobniej konieczne byłoby wykonanie około 3000 m odwiertu przy założeniu spadku wydajności odwiertu do około 60-70 m³/h wody termalnej.

Opracowanie Projekt robót geologicznych w miejscowości Chojnice wykonane przez Multiconsult Polska jest opracowaniem geologicznym bez analizy czynnika ekonomicznego. Miasto Chojnice nie posiada własnego systemu ciepłowniczego i musiałby się „wpiąć” instalacją do istniejącego majątku SEC Chojnice Sp. z o.o. Sieć miejska pokrywa około 30% miasta Chojnice. Wg informacji od Spółki SEC parametry ciepłownicze są następujące: 120°C na zasilaniu, 70°C na powrocie z miasta. Dane te dotyczą oczywiście okresu zimowego, gdzie SEC zasila miasto wodą o temperaturze 120°C, aby w najbardziej oddalonych punktach zapewnić wymaganą temperaturę w mieszkaniach. W okresie letnim kształtuje się to następująco: 55/40.

Wykonanie ciepłowni geotermalnej wymaga wykonania dwóch odwiertów zatłaczających oraz odwiertu produkcyjnego z uwagi na fakt, że z punktu widzenia eksploatacji bierze się pod uwagę aspekt ile można wody termalnej zatłoczyć a nie ile wydobyć. Zakłada się, że drugi otwór geotermalny ma chłonność o połowę niższą od produkcyjnego. Zgodnie z prawem geologicznym wodę tę należy zatłoczyć z powrotem. Dwa odwierty zatłaczające nie mogą znajdować się obok produkcyjnego z uwagi na mieszanie się wód termalnych. Wymagane jest zachowanie odległości około 1,5 km.

Eksploatacja obiektów wykorzystujących wody geotermalne prowadzi do powstania zużytych wód, które w myśli prawa stanowią ściek i wymagają właściwego odprowadzenia do środowiska. Nie mogą być one użyte do innych celów jak zatłoczenie do górotworu.

Co się z tym wiąże: budowa geotermii polega na budowie otworów, rurociągów oraz budynku wymiennika ciepła, gdzie następuje strata na wymianie około 5°C.

Zysk ekonomiczny pochodzi z odczytu na liczniku ciepła, który zamontowany może być jedynie na „powrocie” z miasta. Wykonując model ekonomiczny należy przyjąć wodę termalną na wymienniku po stracie na poziomie 55°C. W przypadku okresu od jesieni do zimy wartość sprzedaży wynosić będzie 0 (zero) z uwagi na wyższą temperaturę powrotu wody ciepłowniczej SEC niż woda termalna.

Jedynie w okresie poza grzewczym, który trwa od maja do września wystąpi dodatnie wskazanie, pod warunkiem uzyskania przepływu około 70 m³/h wody termalnej, co pozwoli wyprodukować około 2 MW ciepła. Wg danych SEC, w okresie letnim zapotrzebowanie ciepłowni na moc cieplną, wymagałoby uzupełnienia (dogrzewania) przez kotły węglowe.

Koszt budowy 1 odwiertu to ok. 30 mln PLN plus stacja wymiany ciepła z rurociągami – ok. 15 mln PLN. Łącznie daje to kwotę ok. 100 mln PLN.

Geotermia, jak każdy zakład górniczy, podlega tym samym regulacjom wynikającym z prawa geologicznego i górniczego oraz taryfikacji taryf URE. W obecnym uwarunkowaniu prawnych SEC musiałyby zakupić odnawialną energię znajdującą się w obszarze działania tego sprzedawcy (czyli de facto podłączonego do jego systemu ciepłowniczego lub elektrycznego). Obowiązek taki istnieje, jeśli wystąpi sytuacja, gdy przedsiębiorstwo produkujące energię OZE wytwarza tyle energii, co równa się zapotrzebowaniu odbiorców przedsiębiorstwa energetycznego realizującego ten obowiązek i przyłączonych do sieci ciepłowniczej, do której jest przyłączone odnawialne źródło energii, proporcjonalnie do udziału tego źródła w całkowitej mocy zamówionej przez odbiorców, z uwzględnieniem charakterystyki odbioru oraz możliwości przesyłania ciepła wytwarzanego w tym źródle. Takiego warunku geotermia w Chojnicach spełnić nie mogłaby.

Co więcej SEC kupując ciepło (tylko w okresie letnim), gdzie istnieje obowiązek zakupu, może podnieść cenę dla odbiorcy końcowego tylko o wartość średniorocznego wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w poprzednim roku kalendarzowym, czyli o ubiegłoroczny wskaźnik inflacji, co nie znajduje uzasadnienia ekonomicznego pokrycia kosztów budowy geotermii.

Oznacza to, że sprzedawca energii dla końcowych odbiorców z tytułu obowiązku zakupu energii, może podnieść cenę energii dla końcowego odbiorcy jedynie o ten wskaźnik inflacji. W praktyce oznacza to, że zgodnie z prawem energetycznym oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło, każde przedsiębiorstwo energetyczne (w tym przypadku także producent energii OZE oraz konwencjonalny odbiorca, który zobowiązany jest zakupić taką energię) zobowiązane jest do wyliczenia i przedstawienia oraz zatwierdzenia przez URE taryf na energię, które wytwarzają i sprzedają odbiorcom.

W praktyce oznaczałoby to, że koszt budowy geotermii nie mógłby być przeniesiony w taryfie dla odbiorców, a szacowana stopa zwrotu jest niepoliczalna na obecną chwilę, ale z pewnością przekroczy 100 lat.

Kolejnym aspektem budowy geotermii, byłyby zgodnie z informacjami uzyskanymi od dr Artura Niewiarowskiego, korozyjność i kolmatacja otworów zatłaczających. Wymaga ona dodatkowo budowania instalacji kwasującej rozpuszczającej produkty korozji beztlenowej.

Jako jeden z elementów potencjalnego ryzyka związanego z realizacją odwiertu należy również przywołać konieczność uzyskania dla tego zadania decyzji środowiskowej. Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko zwięźczone uzyskaniem tej decyzji, w naszej ocenie mogłoby trwać min. rok, co sprawia, że cena wykonania otworu po tym czasie byłaby znacząco wyższa od pierwotnej ceny zakładanej we wniosku aplikacyjnym. Nadwyżka byłaby w tym przypadku kosztem niekwalifikowalnym i musiałaby ją pokryć z własnego budżetu Gmina Miejska Chojnice.

2. **Koszty Niekwalifikowane:** Jakie konkretnie koszty niekwalifikowane, oprócz podatku VAT, wpłynęły na decyzję o rezygnacji z realizacji odwiertów? Czy były inne czynniki finansowe, które miały wpływ na tę decyzję?

Kosztami niekwalifikowalnymi w projekcie wykonania otworu poszukiwawczo-rozpoznawczego wód termalnych oprócz podatku VAT byłyby wszelkie koszty powyżej szacowanych we wniosku o dofinansowanie ok. 12 mln PLN, powstałe w wyniku rozstrzygnięć przetargowych. Ponadto koszty przygotowania materiałów uszczegóławiających i aktualizujących wniosek o dofinansowanie na etapie negocjacji z NFOŚiGW w Warszawie poprzedzających zawarcie umowy o dofinansowanie.

Należy podkreślić, że szacowany we wniosku koszt ok. 12 mln PLN opierał się na cenach z 2022 r. (termin złożenia wniosku: 30.09.2022 r.). Procedura oceny wniosku przez NFOŚiGW trwała przeszło rok. Można domniemać zatem, że rzeczywisty koszt przedsięwzięcia byłby wyższy od przyjętego szacunku.

3. **Alternatywne Rozwiązania:** Czy rozważano inne sposoby finansowania kosztów niekwalifikowanych, np. poprzez współfinansowanie przez Centrum, Park Chojnice lub dawny Miejski Zakład Energetyki Ciepłej, obecnie SEC lub inne źródła? Jeśli tak, proszę o szczegóły takiej korespondencji.

Rozważano współfinansowanie realizacji projektu przez spółkę ciepłowniczą (SEC Chojnice Sp. z o.o.) w formie darowizny na pokrycie podatku VAT, co znalazło odzwierciedlenie w piśmie Burmistrza Miasta Chojnice z dnia 4.01.2024 r. skierowanym do SEC Chojnice Sp. z o.o.

W odpowiedzi na w/w pismo, Spółka w swoim piśmie z dnia 5.02.2024 r. podzieliła obawy Gminy Miejskiej Chojnice oceniając swój udział finansowy w projekcie odwiertu próbnego, który dopiero wykaże potencjał źródła, jako zbyt ryzykowny.

4. **Porównanie z Inwestycjami w innych Miastach:** Czy miasto analizowało przykłady podobnych inwestycji w innych miastach, które zakończyły się sukcesem lub niepowodzeniem? Jakie wnioski wyciągnięto z tych analiz?

Miasto Chojnice analizowało przykłady podobnych inwestycji w innych miastach, np. w Stargardzie Szczecińskim, gdzie w 2007 r. ogłoszono upadłość Przedsiębiorstwa Usług Ciepłowniczych Geotermia Stargard Spółka z o.o. spowodowaną m.in. przez problemy z zatłaczaniem solanki z uwagi na posiadane tylko dwa otwory geotermalne.

Zakład kupiony został przez firmę SANPLAST. Obecnie funkcjonuje tam G-TERM Energy Sp. z o.o., która wykonała 2 otwory produkcyjne i 6 zatłaczających (koszt łączny ok. 150 mln PLN) i samodzielnie produkuje ciepło tylko w okresie letnim. Ciepłownia jest deficytowa przy obecnej cenie ciepła geotermalnego: 42 zł/1 GJ ciepła (temperatura 85°C, wydajność 150 m³/h – produkcja 6 MW).

W Polsce instalacje geotermalne dostarczające ciepło do systemu ciepłowniczego działają tylko w ośmiu lokalizacjach, z których najbliższej Chojnic jest Geotermia Toruń. Z uwagi na odległość porównywanie potencjału geotermalnego tych 2 lokalizacji jest bezzasadne.

Za najbardziej perspektywiczny rejon w Polsce, gdzie występują gorące wody termalne wskazuje się tzw. nieckę szczecińską, nieckę łódzką oraz podhalańską, gdzie spodziewane temperatury wód podziemnych to 70-90°C a wydajność eksploatacyjna 150 m³/h.

5. Wpływ na Planowanie Energetyczne: Jak rezygnacja z odwiertów geotermalnych wpłynie na długoterminowe plany energetyczne miasta? Czy planowane są alternatywne źródła energii odnawialnej?

Gmina Miejska Chojnice nie posiada własnego systemu ciepłowniczego. Zaspokajanie potrzeb ciepłych odbiorców na terenie Chojnic odbywa się obecnie w oparciu o:

- system ciepłowniczy firmy SEC Chojnice Sp. z o.o.;
- lokalny system ciepłowniczy firmy SOLOR BIOENERGY Polska S.A.;
- kotłownie przemysłowe;
- lokalne kotłownie gazowe, olejowe lub węglowe;
- indywidualne źródła i urządzenia grzewcze na paliwa stałe, ciekłe lub gazowe oraz elektryczne urządzenia grzewcze.

Długoterminowe plany energetyczne miasta należy rozpatrywać analizując przede wszystkim planowane działania w tym zakresie w ramach funkcjonujących w mieście dwóch systemów ciepłowniczych firm: SEC Chojnice Sp. z o.o. oraz SOLOR BIOENERGY Polska S.A.

W związku z powyższym plany rozwojowe SEC Chojnice Sp. z o.o. i przedsiębiorstwa SOLOR BIOENERGY Polska S.A. mogą uwzględniać możliwość budowy źródeł kogeneracyjnych w nowych lokalizacjach, gdzie nie będzie możliwości budowy sieci ciepłowniczej.

Rezygnacja z odwiertów geotermalnych nie wpłynie na długoterminowe plany energetyczne miasta, które planujemy oprócz o optymalny scenariusz zrównoważonego rozwoju sektora energetycznego z preferencją realnych działań termomodernizacyjnych wraz z zastosowaniem OZE.

6. Kampania Informacyjna i Konsultacje Społeczne: Czy przed podjęciem decyzji o rezygnacji były prowadzone konsultacje społeczne lub kampania informacyjna wśród mieszkańców? Jeśli tak, jakie były ich wyniki i jak wpłynęły na decyzję?

Przed podjęciem decyzji o rezygnacji nie były prowadzone konsultacje społeczne ani kampania informacyjna wśród mieszkańców.

7. Współpraca z Ekspertami: Czy w procesie podejmowania decyzji współpracowano z ekspertami z zakresu geotermii, energetyki odnawialnej lub finansów publicznych? Jakie były ich rekomendacje?)

W procesie podejmowania decyzji współpracowano z dr Arturem Niewiarowskim – Prezesem Zarządu PUC Geotermia Stargard Sp. z o.o. w Stargardzie Szczecińskim w latach 2003-2011. Pan dr Artur Niewiarowski koordynował budowę geotermii w Stargardzie, nadzorował jej eksploatację oraz złożył wniosek o likwidację z uwagi na koszty i problemy techniczne. Dr Artur Niewiarowski konsultował również przypadek Chojnic z prof. Wojciechem Kazimierzem Góreckim.

8. Planowane Działania w Przyszłości: Jakie są przyszłe plany miasta w kontekście inwestycji w odnawialne źródła energii? Czy są przewidziane nowe projekty lub inicjatywy, które mogą zastąpić projekt geotermalny? Jeśli tak, to na jakim są one etapie?

Gmina Miejska Chojnice w najbliższych latach planuje stosowanie odnawialnych źródeł energii w projektach z zakresu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej obejmujących m.in.: budynek Ratusza, Szkoły Podstawowej nr 1 oraz budynek Ośrodka Profilaktyki Rodzinnej, w ramach których planowane jest zastosowanie elementów OZE mających na celu wykorzystanie rozwiązań ekoenergetycznych oraz bilansujących zużycie energii (panele fotowoltaiczne, pompy ciepła).

Powyższy projekt wynika z przedsięwzięć wskazanych w Strategii ZIT dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Chojnice-Człuchów jako planowany do realizacji w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027.

Pytanie dotyczące nowych projektów lub inicjatyw mogących zastąpić projekt geotermalny należy kierować do obecnych dostawców energii cieplnej funkcjonujących na terenie miasta, wskazanych w odpowiedzi do pkt. 5.

9. **Konsultacje z Radą Miejską:** Czy decyzja o rezygnacji z realizacji odwiertów geotermalnych była konsultowana z Radą Miejską zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy o samorządzie gminnym oraz zapisami Statutu Gminy? Jeśli tak, proszę o przedstawienie wyników tych konsultacji.

Wątpliwości co do dalszej realizacji projektu zostały przedstawione Radnym Rady Miejskiej w Chojnicach na LXII sesji RM w dniu 29.01.2024 r. przez Burmistrza Miasta Chojnice w ramach sprawozdania Burmistrza Miasta z prac w okresie między sesjami.

Radni nie zgłosili żadnych uwag, wniosków, czy zapytań w tym temacie.

Jednocześnie w tym miejscu wskazuję, iż przepis art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy o samorządzie gminnym nie stanowi o obowiązku konsultowania decyzji podejmowanych przez Burmistrza Miasta Chojnice jako organu wykonawczego. Zgodnie z tym przepisem Rada posiada kompetencje do podejmowania uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej.

Uchwała rady gminy jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość; do czasu określenia zasad wójt może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą rady gminy. Powyższy przepis należy interpretować ściśle, w związku z czym Rada ma wyłącznie takie uprawnienia jakie wprost wynikają z tego przepisu. Przepis art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a u.s.g. nie upoważnia Rady do wskazywania organowi wykonawczemu gminy konkretnych działań.

10. **Interpretacja Podatkowa:** Czy miasto występowało o indywidualną interpretację podatkową do Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (KIS) w sprawie odliczenia VAT od wydatków na odwiert geotermalny, zgodnie z art. 14b Ordynacji podatkowej? Jeśli tak, proszę o przedstawienie odpowiedzi z KIS.

Miasto nie występowało o indywidualną interpretację podatkową do Dyrektora Krajowej Administracji Skarbowej w sprawie odliczenia VAT od wydatków na odwiert geotermalny.

Z poważaniem

Otrzymują:

- Adresat
- A/a

Do wiadomości:

- Przewodniczący Rady Miejskiej w Chojnicach